

Сучасні виклики та шляхи впровадження дистанційної та on-line форм вивчення іноземної мови у вищих військових навчальних закладах

Денис Каменцев ^{* A}; Лілія Семененко ^B; Сусана Пасічник ^A;
Юрій Пащук ^A; Юзеф Добровольський ^C

^A Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, вул. Героїв Майдану, 32, Львів, 79000, Україна

^B Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, пр-кт Повітрофлотський 28, м. Київ, 03049, Україна

^C Національний авіаційний університет, пр-кт. Любомира Гузара, 1, м. Київ, 03058, Україна

Received: December 5, 2020 | Revised: December 23, 2020 | Accepted: December 31, 2020

DOI: 10.33445/sds.2020.10.6.14

Анотація

Високі вимоги до підготовки військового фахівця, передбачають підвищення якості мовної освіти слухачів військових вузів, яке можливо здійснити за рахунок реформування неефективних методик навчання іноземній мові. Причому, під час оновлення та удосконалення існуючих методик, а також під час розроблення нових технологій навчання іноземним мовам необхідно враховувати специфіку навчального закладу, закритість і відособленість військової організації. З урахуванням зазначених особливостей сучасна методика викладання іноземної мови у військових вузах повинна бути спрямована, на формування професійної компетенції, і на розвиток різнобічної особистості, здатної грамотно висловлювати свої думки. Дистанційне навчання як новітня форма дидактичної практики стало важливим випробуванням не лише для педагогічних працівників, адміністрації, а й для тих, хто навчається. У статті проаналізовано основні проблеми, що стоять перед забезпеченням ефективності навчального процесу. У всесвітній мережі можна знайти багато автентичних матеріалів, як соціальних, так і професійних, військових, а інструменти для оброблення таких ресурсів, які знаходяться на платформі дистанційного навчання, дозволяють перетворити їх на якісний методичний матеріал. Автори аналізують функціональність централізованої системи електронного навчального контенту Moodle, котра дозволяє зв'язати всіх учасників навчального процесу, налагодити ефективний зв'язок між ними в єдиній площині; одночасно проводити диференційовану роботу для певних груп студентів, а також ефективно здійснювати контроль за якістю навчального процесу; розробляти якісний систематизований освітній контент з дотриманням вимог до подання інформації у цифровій формі, пристосованої до сучасного рівня цифрових технологій; проводити цілеспрямовану роботу з підвищення рівня компетентності всього педагогічного складу щодо оволодіння не лише цифровими, а й педагогічними технологіями. У статті акцентовано увагу на важливість використання комунікативного підходу у системі мовної діяльності, а саме мовного спілкування, співвідношення англійської та рідної мов; аналіз системи мовного сприйняття, мовної взаємодія, а також тексту як системи мовних продуктів у формі монологу, діалогу, монологу в діалозі, різних типів мовних висловів та повідомлень, окрім того дослідження процесу опанування англійською мовою у поєднанні з особливістю мовної поведінки людини. Відтак, впровадження педагогічних технологій дистанційного навчання, зокрема у вивченні іноземних мов, повинно дати можливість досягти успішних результатів через опосередковане спілкування між викладачами та слухачами за допомогою ресурсів, які існують у всесвітній мережі та є доступними і простими у використанні суб'єктами навчального процесу.

* Corresponding author: начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу, e-mail: deniskamentsev@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-2115-6197

Ключові слова: дистанційне навчання, електронна платформа, аудиторне навчання, самовдосконалення, автентичні ресурси, комунікативний підхід, мовна взаємодія, мовна поведінка.

Постановка проблеми

Сучасні зміни всіх сфер життя суспільства, кардинальна реформа військової організації держави та Збройних Сил потребують удосконалення системи освіти і виховання військових кадрів. Діяльність військових установ в сучасних умовах спрямована на підвищення якості військово-професійної підготовки майбутніх офіцерів, формування і розвиток їх загальної та професійної культури. Військово-педагогічна практика свідчить про те, що неможливо підготувати висококваліфікованих фахівців, готових бездоганно виконувати свій громадянський і військовий обов'язок, без творчого ставлення до справи. Для формування їх професійної культури сучасним військовим фахівцям, крім глибоких знань із спеціальних та військових дисциплін, необхідні: досвід роботи на комп'ютері, розвинені комунікативні навички, високий рівень володіння іноземними мовами (насамперед, англійською мовою, яка є мовою світового спілкування), що особливо важливо. Виховна функція лінгвоосвітнього процесу проявляється у формуванні у слухачів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) патріотичного світогляду, почуття обов'язку, честі і особистої гідності, моральної самосвідомості, навичок і вмій висококультурної та дисциплінованої поведінки. Значними можливостями володіє іноземна мова і для розвитку у слухачів сприйняття, пам'яті, волі, мислення. Як показує аналіз педагогічної практики викладачів іноземних мов у ВВНЗ, більшість з них недостатньо використовують виховний

потенціал навчального процесу для формування професійної культури слухача. При цьому, як показав проведений аналіз, багатий педагогічний потенціал засобів іноземної мови у формуванні професійної культури слухачів до теперішнього часу не отримав належної реалізації в освітній діяльності військових вузів [1–7].

Важливість формування професійної культури офіцерів у лінгвоосвітньому процесі обумовлена: потребою розвитку у них навичок і вмій комунікативного спілкування за допомогою використання мовних моделей, що застосовуються в ході вивчення іноземної мови; можливістю вивчення звичаїв і традицій країн мови яких вивчаються, їх культури, специфіки військово-політичного розвитку з метою використання отриманих знань в їх подальшій діяльності; необхідністю постійного вдосконалення професійної культури сучасних офіцерів в умінні працювати з іноземними джерелами та спілкуванні із зарубіжними військово-службовцями в рамках міждержавних зв'язків. Проблема дослідження актуалізується також можливістю педагогічного аналізу і узагальнення досвіду навчання і виховання в зарубіжних військових вузах, що зумовлено тематикою навчальних програм з іноземної мови; дидактичними і виховними можливостями навчально-виховного процесу, які дозволяють посилити мотивацію навчаємих щодо формування їх військово-професійної спрямованості та професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Питання мовної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах на основі комунікативної спрямованості розглядаються у працях Ю. І. Пасова, Х. А. Китайгородської, О. О. Леонтьєва, В. Г. Костомаров,

С. К. Фоломкина. Так, Л. Н. Чаурська та О. І. Самойленко вбачають зв'язок іноземної мови в немовному університеті з професійною підготовкою. Словесне навчання професійного спілкування з

іноземних мов у неможливому університеті вивчав І. В. Самойлюкевич, С. М. Купман, Л. К. Стрілець, О. В. Петренко.

Проблема формування та розвитку мотивації вивчення іноземної мови студентами лінгвістичних і нелінгвістичних навчальних закладів та її особливості є предметом багатьох досліджень вчених, таких як Б. В. Беляєва, І. М. Зимня, А. К. Маркова, Ю. В. Маслова, Є. А. Непомняща, Н. М. Симонова, Є. П. Шубіна та ін. Складність, теоретичне та практичне значення проблеми мотивів навчання визначали широту та інтенсивність її досліджень у психології та педагогіці і необхідність висунення на перший план різних аспектів цього явища. Таким чином, значній увазі вивченню природи мотивів приділяли такі вчені, як В. Г. Асєєв, Л. І. Божович, М. В. Матюхіна, С. Г. Москвичов, Г. І. Щукіна та ін. Зв'язок між природою мотивів та психічних процесів, емоціями та почуттями, індивідуальними особливостями суб'єктів навчання досліджували К. О. Албуханова-Славська, М. І. Алексєєва, І. А. Джидарян, В. С. Мерлін, Н. І. Рейнвальд та ін. Закономірності формування мотиваційної сфери особистості вивчали Л. І. Божович, Г. С. Костюк, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн та ін. Дослідницькі роботи А. І. Епіфанцева, А. А. Вербицького,

Н. О. Савотіна були присвячені дослідженню мотиваційного компоненту навчальної діяльності студентів та вивченню засобів його формування.

Підготовка спеціалістів зі знанням іноземних мов у різних галузях була предметом досліджень багатьох науковців. Процес вивчення іноземних мов курсантами та студентами спеціалізованих вищих військових навчальних закладів України розглядали М. Ганачевська, К. Мамчур, О. Лагодинський, В. Свистун, В. Ягупов. Так, О. М. Єфімова дослідила методи вдосконалення системи формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів вищих військових навчальних закладів. О. А. Войтюк та П. Р. Вишневський проаналізували особливості організації комунікативно орієнтованого викладання іноземної мови майбутніх офіцерів прикордонної служби; П. І. Лозинський, О. В. Карпенко, Н. Ч. Литвененко запропонували шляхи підвищення професійної комунікативної компетентності майбутнього офіцера щодо спілкування на міжнародному рівні; С. А. Лотошнікова та Я. С. Камишнікова досліджували розвиток комунікативних навичок на уроках іноземної мови за допомогою професійно-орієнтованих мовних ситуацій.

Постановка завдання

Тому **мета статті** полягає в узагальненні питань, що виникли під час впровадження технологій дистанційного навчання, та пошук шляхів їх розв'язання, а саме: визначення

основних складових, що впливають на якість навчального процесу, зокрема методів, спрямованих на підтримку та підвищення мотивації під час вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу

Швидка динаміка розвитку технологій, поява небезпечних загроз, включаючи пандемії, спонукає до пошуку нових шляхів розвитку освіти та самовдосконалення. Дистанційне навчання, зокрема змішана форма навчання, з'явилося досить давно, але саме в наш час заповнило простір освітньої сфери і зайняло почесне місце ефективного інструменту навчання з різних дисциплін. Сьогодні цей тип освіти охопив майже весь навчальний процес на всіх рівнях – від

дитячих садків до університетів. Освітній сектор сміливо зіткнувся з глобальною пандемією COVID-19 і миттєво адаптувався до нових умов функціонування протягом карантинного періоду.

Віддалена форма освіти заповнила практично всі ніші освітньої діяльності, продемонструвавши ряд переваг у використанні та застосуванні, а саме: свобода та гнучкість, індивідуальність, мобільність, незалежний вибір темпу, залучення більшої

кількості людей різного віку, прості формування віртуальних спільнот, що дозволяє обговорювати між представниками різноманітних верств навчального процесу певні проблеми, виклики та обмінюватися досвідом чи інформацією тощо.

Саме розвиток дистанційного навчання сприяє еволюції всієї навчальної діяльності, оскільки йдеться не про заміну методів навчання, а про їх удосконалення. Удосконалення з метою досягнення бажаних результатів, а саме заохочення студентів до навчання та самовдосконалення. Відповідно до концепції розвитку дистанційного навчання розвиток освітньої системи в Україні повинен призвести до: появи нових можливостей для оновлення змісту освіти та методів викладання дисциплін та розповсюдження знань; впровадження системи безперервної освіти "протягом усього життя", включаючи середню, університетську, вищу та післядипломну освіту; індивідуалізації освіти [1].

Глобальна ситуація кардинально позначилася на кожному закладі, ніхто не був готовий швидко переходити від аудиторного до позааудиторного процесу навчання. Першими викликами, особливо для викладачів, була відсутність навичок проведення онлайн занять. Викладацький склад потребував спеціальної підготовки та практики з використанням незнайомого програмного забезпечення. Адже для кожного викладача, а саме викладача іноземної мови, вирішальне значення має побудова робочої, доброзичливої атмосфери в класі, а також підтримка зорового контакту зі слухачами. Навчання в інтернеті ускладнює цей процес, тому побудова командної роботи та емоційна взаємодія були основними складовими при плануванні проведення онлайн занять.

Вивчення іноземної мови полягає у її практичному застосуванні відповідно до комунікативних ситуацій, а основним принципом комунікативного навчання є мовна діяльність. Студенти повинні навчитись вирішувати реальні та нереальні завдання спільної діяльності за допомогою

іноземної мови. Цей підхід представляє собою реалізацію такого способу навчання, при якому здійснюється систематизоване, співвідносне та упорядковане навчання іноземній мові як засобу спілкування в умовах модульованої мовної діяльності на заняттях. Комунікативний підхід передбачає систему загальної діяльності; систему мовної діяльності; систему мовного спілкування (комунікації); систему власне самої іноземної, зокрема англійської мови; системне співвідношення англійської та рідної мов; систему мовних механізмів (мовне сприйняття, мовна взаємодія і т. ін.); текст як систему мовних продуктів; систему структурно-мовних утворень (монолог, діалог, монолог в діалозі, різні типи мовних висловів та повідомлень і т. ін.). процес опанування англійською мовою; структуру мовної поведінки людини. В результаті такого підходу формується, реалізується та діє система володіння англійською мовою в процесі навчання [2].

Велику роль під час використання комунікативного підходу відіграє принцип новизни. За Ю.І.Пассовим цей принцип враховує: форму мовленнєвого висловлювання, зміст висловлювання, прийоми навчання, умови навчання, зміст навчання [3]. Принцип новизни реалізується у виборі методів, прийомів та форм навчання, що знаходить своє відображення у змісті вправ та завдань. Активний та ефективний розвиток комунікативних навичок буде відбуватися лише за умов створення ситуацій практичного використання мови як засобу міжкультурного пізнання та взаємодії [4; 5]. В цьому викладачам допомагають інтернет технології, але не так все просто при дистанційному навчанні.

Основні технології, що існують на даний момент в кіберпросторі і які можна активно використовувати в процесі навчання іноземної мови, переводячи їх в розряд засобів навчання і виховання, можна поділити на дві групи: 1) засоби синхронної комунікації (*synchronous communication tools*) і 2) засоби асинхронної комунікації (*asynchronous communication tools*).

Засоби синхронної комунікації – це інтернет засоби, що дозволяють спілкуватися в режимі реального часу (чат, відеочат і аудіочат). Прикладами засобів, що надають можливість синхронного спілкування за допомогою чату і голосового зв'язку є Skype, Zoom, BigBlueButton, які надають можливість встановити миттєвий голосовий зв'язок з абонентом, котрий знаходиться в будь-якій точці земної кулі за наявності у нього даних програм, або спілкуватися за допомогою письмового чату, підключення і використання веб-камери. Можна створити свій список друзів і запрошувати їх у чат один-на-один або організувати конференцію, так званий груповий чат, ділити на групи для виконання завдань у парах та групах, якщо викладач має права модератора. Отже, викладачі виглядають цілковито озброєними засобами та інструментами на період карантинних обмежень.

Однак, практика показала, що не всі матеріали, які використовуються педагогами протягом багатьох років, придатні для викладання в інтернеті. Для проведення занять у віддаленому режимі недостатньо мати файли, розроблені за допомогою текстового редактора та презентацій [5]. Відеолекції, дидактичні вправи, розроблені з використанням різних програмних засобів, є важливими для якісного подання матеріалу у віддаленій формі. Крім того, формат електронного курсу включає не просто слайди, а слайди, що поєднують текст із графікою, з додаванням анімації, супровідних пояснень доповідача (викладача), запису відеолекцій. Крім того, необхідно мати інструменти для створення електронних курсів, тестів, симуляторів діалогу тощо. А для створення якісного навчального контенту потрібно величезна кількість часу.

Ці труднощі пояснюються тим, що у звичайній освітній діяльності освітяни не використовують технічні засоби навчання. Тому викладачі не мали практичного досвіду використання технологій за межами класу, що було очевидно під час переходу на дистанційне навчання. Необхідно прикласти багато зусиль, щоб підготувати матеріали до

онлайн заняття, але організувати їх на електронному майданчику ще важче. На жаль, бувають випадки, коли викладачі надсилають слухачам велику кількість завдань від "прочитати абзац" і виконувати всі завдання після нього до додаткових завдань, пов'язаних з написанням письмових завдань, опрацюванням інтернет-джерел тощо.

Насправді онлайн заняття вимагає інших методів і прийомів роботи з віддаленою аудиторією. Для цього викладач повинен мати можливість не лише створити електронний матеріал, наповнити його відповідним змістом, а й розробити завдання, щоб їх вирішення сприяло всебічному розвитку та формуванню відповідних компетентностей, а саме – комунікативних навичок [6]. Викладачі повинні вивчати та застосовувати методи роботи з цифровим контентом, активізувати роботу під час дистанційного навчання, знати, як організувати групи, творчі роботи студентів у режимі самопідготовки.

Власне, замінюючи традиційні методи, електронне навчання збагачує їх і розширює. Але варто пам'ятати, що спілкування є основним елементом навчання. Тому надзвичайно вигідно застосовувати різноманітні методи для встановлення взаємодії між студентами та викладачами за допомогою цифрових пристроїв у дистанційному навчанні [7]. Інші питання пов'язані з неможливістю в певних випадках ідентифікувати особу, яка виконує завдання або тест, і тому немає впевненості в незалежності надання студентам індивідуальних завдань; більшість форм контролю в дистанційній освіті проводяться у формі тестування або письмових завдань, тому існує ймовірність неповного оцінювання компетентності; важко оцінити рівень розвитку загальних компетенцій, особливо комунікативних, які є фундаментальними для спілкування під час вивчення іноземних мов, а також методи роботи, що використовуються під час цих занять, неможливо повністю ефективно організувати в режимі on-line.

Дистанційне навчання стало нелегкою

справою не тільки для викладачів, а й для самих студентів. Найбільшою проблемою для них є організація навчання вдома. Не кожен здатний або бажає підтримувати мотивацію до самонавчання через відсутність або внутрішній мотиватор для нього, або зовнішній постійний контроль з боку інструктора. Тут слід зазначити, що в цій ситуації рівень їх самоорганізації залежить від академічних результатів.

Під час навчання в інтернеті слід уникати домінування односторонньої передачі інформації, до того ж не на всіх комп'ютерах встановлені програми, які можуть виконувати певні конкретні завдання, а смартфони та планшети іноді не дозволяють завантажувати та виконувати запропоновані завдання [8]. Та й сама наявність у слухачів сучасних гаджетів є досить проблематичною.

Значною перешкодою є відсутність якісного спілкування в інтернеті, що унеможливило участь слухачів в он-лайн класах, а також відсутність чіткої організації форми спілкування, методів виконання завдань, критеріїв оцінки виконаних завдань та ін.

Розглянемо особливості дистанційних методів навчання при вивченні англійської мови у вищих військових навчальних закладах. Платформа дистанційного навчання Збройних Сил України дає можливість освоїти багато курсів, зокрема англійську мову. На цьому ресурсі можна ознайомитись з матеріалами даної дисципліни, які представлені вищими військовими навчальними установами України. Це дозволяє обрати ті ресурси, які відповідають потребам слухачів. Доступ до електронної бібліотеки збагачує курси з методичного змісту, що призводить до вдосконалення не тільки самого навчального процесу, а й до можливості варіативності засвоєння мови.

Адже швидкі темпи розвитку дистанційних мовних курсів сприяють оцифруванню навчального процесу. У всесвітній мережі можна знайти багато автентичних англомовних матеріалів, як соціальних, так і професійних, військових, а інструменти для оброблення таких ресурсів, які знаходяться

на платформі дистанційного навчання, дозволяють перетворити їх на якісний методичний матеріал. Великою перевагою є те, що можна систематично оновлювати базу даних, вносити корективи в тестові матеріали, а також коригувати засоби контролю виконання завдань, проходження підсумкового контролю і оцінювання [9].

Як централізована система електронного навчального контенту система Moodle дозволяє зв'язати всіх учасників навчального процесу, налагодити ефективний зв'язок між ними в єдиній площині; одночасно проводити диференційовану роботу для певних груп студентів, а також ефективно здійснювати контроль за якістю навчального процесу; розробляти якісний систематизований освітній контент з дотриманням вимог до подання інформації у цифровій формі, пристосованої до сучасного рівня цифрових технологій; проводити цілеспрямовану роботу з підвищення рівня компетентності всього факультету щодо оволодіння не лише цифровими, а й педагогічними технологіями; організовувати постійне спілкування з учасниками освітнього процесу [10; 11]. Це допомагає обговорити та вирішити поточні проблеми, які час від часу виникають у процесі навчання, посприяти обміну досвідом та подоланню труднощів.

Вирішальну роль у спілкуванні і співпраці, особливо серед однолітків, може відігравати офіційний веб-сайт закладу, який періодично оновлює інформацію про організацію роботи, рекомендації щодо вирішення психологічних та соціальних проблем, проживання, інструкції з використання конкретного програмного забезпечення. Крім того, було б корисно здійснювати постійний контроль за розкладом занять, плануванням уроків з урахуванням часу в режимі on-line, спілкуванням та наданням матеріалів для самостійного вивчення; встановлювати "розумний" термін виконання завдань, раннього попередження дати та часу тестів, конференцій для обміну досягненнями, а також вирішення проблем.

Найефективніше впровадження педагогічних технологій дистанційного

навчання у викладанні англійської мови дає можливість досягти результатів за допомогою технології опосередкованого активного спілкування викладачів з курсантами та офіцерами за допомогою телекомунікацій і методології індивідуальної роботи слухачів зі структурованим навчальним матеріалом, представленим в електронній формі, і використовувати цей матеріал як закріплення вивченого під час занять у класі або з метою підвищення мовленнєвої компетентності.

Засоби дистанційного навчання дозволяють широко використовувати засоби масової інформації, такі як газети, радіо та інтернет. Сучасна військова лексика

знаходиться в постійному динамічному русі. Особливо це стосується американської військово-технічної термінології, вона постійно змінюється через обмеження функціонування ряду слів, зміну значень, безперервне додавання нових термінів, наприклад, у зв'язку з реорганізацією типів озброєних сил, появою і розвитком нової зброї та військової техніки, розробкою нових методів ведення війни, тому гнучкість дистанційного навчання створює можливість оновити методичний навчальний матеріал відповідно до цілей, і мета, яка стоїть перед викладачами, – це слухач, здатний до професійного діалогу з представниками країн-партнерів.

Висновки

Слід зазначити, що на сьогодні всі викладачі, котрі практикують свої заняття online, об'єдналися, поділившись своїми досягненнями, розробками. Вони беруть активну участь у дослідженні та впровадженні сучасних цифрових інструментів. Драматична ситуація з корона вірусом показала можливості електронного дистанційного навчання.

Фундаментальний висновок, який напрошується за результатами карантину, полягає в тому, що пандемія відкрила шлях до переосмислення освітніх практик, а це дозволить досягти більшого прогресу в цифровому та дистанційному навчанні за значно коротший час, ніж за останні двадцять років.

Очевидно, що в майбутньому викладачі зміняться, стануть сильнішими і будуть готові до будь-яких викликів часу. Зрештою, не слід боятися комп'ютеризації чи робототехніки, адже жодна машина не може працювати без оператора. Однак варто проаналізувати

недоліки, виявити можливості та шляхи їх посилення і обрати правильний напрямок оптимізації навчального процесу за допомогою електронних засобів навчання та технологій.

Таким чином, дистанційне навчання відіграє фундаментальну роль у формуванні сертифікованої, професійної особистості. У сучасних умовах особистість повинна постійно вдосконалювати свої професійні навички, саморозвиватися не тільки в одному напрямку, а й оволодівати відповідними навичками, щоб відповідати викликам сучасності. Ефективність засвоєння англійської мови залежить від поєднання аудиторного та дистанційного навчання, оскільки сучасна форма навчання складається з уніфікованих моделей, які виокремлюють особистісні особливості майбутнього офіцера та демонструють гнучкість навчального процесу, мінливість його компонентів з урахуванням змісту навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Купман С. М. Ситуативність як складова формування професійного мовлення курсантів ВВНЗ / С.М. Купман, Л.К. Стрілець, О.В. Петренко // Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. – 2012. – С. 101–102.
2. Канова Л. П. Основні форми та методи навчання курсантів іноземної мови у вищому військовому навчальному закладі

- [Електронний ресурс] / Л. П. Канова. – URL: http://eprints.zu.edu.ua/5269/1/vip_57_32.pdf.
3. Єфімова О. М. Удосконалення системи мовної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів [Електронний ресурс] / О. М. Єфімова. – URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1182>.
 4. Вишневецький П. Р. Обґрунтування складових методики виконання контрольованої самостійної роботи курсантів військових вищих навчальних закладів / П.Р. Вишневецький // Збірник наукових праць – № 31. – Ч. II. – Хмельницький : Вид-во Національної академії ПСУ, 2004. – С. 127-130.
 5. Чередниченко О. І. Міжкультурні аспекти перекладу // Мовні концептуальні картини світу. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2001. – 485 с.
 6. Гнатюк Н. Г. Ономастичні реалії в міжкультурному аспекті перекладу англомовних текстів // Проблеми семантики слова, речення та тексту. Збірник наукових праць / Відп. ред. Н.М. Корбозерова. – 2003 – Вип. 9.
 7. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Частина 2. Лексичні, термінологічні та жанровостилістичні труднощі. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 304 с.
 8. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства, підруч. – 2.вид. – К. Академія, 2005. – 368с.
 9. Mayer R. Multimedia learning – Cambridge University Press, 2006. –179 p.
 10. Relations with Ukraine. URL: http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49206
 11. International conference materials: COVID-19 Defence Education. URL: <https://www.nato.int/DEEP>

Современные вызовы и пути внедрения дистанционного и on-line форм изучения иностранного языка в высших военных учебных заведениях

Денис Каменцев * ^A; Лилия Семененко ^B; Сусанна Пасечник ^A;
Юрий Пашук ^A; Юзеф Добровольский ^C

*Corresponding author: начальник кафедры, e-mail: deniskamentsev@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-2115-6197

^A Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, ул. Героев Майдана, 32, Львов, 79000, Україна

^B Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, пр-кт Воздухофлотський, 28, г. Київ, 03049, Україна

^C Національний авіаційний університет, пр-кт Любомир Гузар, 1, г. Київ, 03058, Україна

Аннотация

Высокие требования к подготовке военного специалиста, предусматривают повышение качества языкового образования слушателей военных вузов, которое возможно осуществить за счет реформирования неэффективных методик обучения иностранному языку. Причем, во время обновления и усовершенствования существующих методик, а также при разработке новых технологий обучения иностранным языкам необходимо учитывать специфику учебного заведения, закрытость и обособленность военной организации. С учетом указанных особенностей современная методика преподавания иностранного языка в военных учебных заведениях должна быть направлена на формирование профессиональной компетенции, и на развитие разносторонней личности, способной грамотно выражать свои мысли. Дистанционное обучение как новая форма дидактической практики стало важным испытанием не только для педагогов, администрации, но и для тех, кто учится. В статье проанализированы основные проблемы, стоящие перед обеспечением эффективности учебного процесса. Во всемирной сети можно найти много аутентичных материалов, как социальных, так и профессиональных, военных, а инструменты для обработки таких ресурсов, которые находятся на платформе дистанционного обучения, позволяющие превратить их в качественный методический материал. Авторы анализируют функциональность централизованной системы

электронного учебного контента Moodle, которая позволяет связать всех участников учебного процесса, наладить эффективную связь между ними в единой плоскости; одновременно проводить дифференцированную работу для определенных групп студентов, а также эффективно осуществлять контроль за качеством учебного процесса; разрабатывать качественный систематизированный образовательный контент с соблюдением требований к представлению информации в цифровой форме, приспособленной к современному уровню цифровых технологий; проводить целенаправленную работу по повышению уровня компетентности всего педагогического состава по овладению не только цифровыми, но и педагогическими технологиями. В статье акцентировано внимание на важность использования коммуникативного подхода в системе речевой деятельности, а именно речевого общения, соотношение английского и родного языков; анализ системы речевого восприятия, языковой взаимодействия, а также текста как системы языковых продуктов в форме монолога, диалога, монолога в диалоге, различных типов языковых выражений и сообщений, кроме того исследования процесса овладения английским языком в сочетании с особенностью речевого поведения человека. Следовательно, внедрение педагогических технологий дистанционного обучения, в частности в изучении иностранных языков, должно дать возможность достичь успешных результатов через опосредованное общение между преподавателями и слушателями с помощью ресурсов, которые существуют во всемирной сети и доступны и просты в использовании субъектами учебного процесса.

Ключевые слова: дистанционное обучение, электронная платформа, аудиторная обучения, самосовершенствования, аутентичные ресурсы.

Modern challenges and ways of implementation of distance and online forms of foreign language learning in higher military educational institutions

Denis Kementsev ^{*A}; Lilia Semenenko ^B; Susana Pasichnyk ^A;
Yuri Pashchuk ^A; Yuzef Dobrovolsky ^C

^{*}Corresponding author: Head of the Department, e-mail: deniskamentsev@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-2115-6197

^A The National Academy of Land Forces named after Hetman Petro Sagaidachny, 32, Heroiv Maidan st., Lviv, 79000, Ukraine

^B The National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskiy, 28, Povitroflotskiy Ave., Kyiv, 03049, Ukraine

^C The National Aviation University, 1, Lubomyr Husar, Ave., Kyiv, 03058, Ukraine

Abstract

Distance learning as a new form of didactic practice has become a crucial test not only for educators, administration, but also for those who study. The article analyzes the main problems facing the effectiveness of the educational process. On the worldwide web, we come across a number of authentic materials, both social and professional, military, as well as tools for processing resources that allow to convert them into quality teaching material. The authors analyze the functionality of the centralized system of electronic educational content Moodle, which connects all participants in the educational process, permitting to establish effective communication between them in a single plane; simultaneously carry out differentiated activities for certain groups of students, as well as effectively monitor the quality of the educational process; develop high-quality systematized educational content in compliance with the requirements for the presentation of information in digital form, adapted to the modern level of digital technologies; to carry out purposeful work to increase the level of competence of the entire teaching staff to master not only digital, but also pedagogical technologies. The article focuses on the importance of using a communicative approach in the system of speech activity, namely, speech communication, the ratio of English and native languages; analysis of the system

of speech perception, linguistic interaction, as well as the text as a system of linguistic products in the form of a monologue, dialogue, monologue in dialogue, various types of linguistic expressions and messages, in addition, the study of the process of mastering the English language in combination with the peculiarity of a speaker behavior. Therefore, the introduction of pedagogical technologies of distance learning, in particular in the study of foreign languages, should enable to achieve successful results through indirect communication between teachers and students with the help of resources that exist on the world wide web and are accessible and easy to use by the subjects of the educational process.

Keywords: distance learning, electronic platform, residential learning, self-improvement, authentic resources, communicative approach, language interaction, speaker behavior.

References

1. Kupman S. M. Sytuatyvnyshch yak skladova formuvannya profesiinoho movlennia kursantiv VVNZ / S.M. Kupman, L.K. Strilets, O.V. Petrenko // *Metodychni ta psykhologopedagogichni problemy vykladannia inozemnykh mov na suchasnomu etapi: materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Kharkiv: KhNU imeni V.N. Karazina. 2012. S. 101–102.
2. Kanova L. P. Osnovni formy ta metody navchannia kursantiv inozemnoi movy u vyshchomu viiskovomu navchalnomu zakladi. Available from: http://eprints.zu.edu.ua/5269/1/vip_57_32.pdf.
3. Iefimova O.M. Udoskonalennia systemy movnoi pidhotovky kursantiv vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladiv. Available from: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1182>.
4. Vyshnevskiy P. R. Obgruntuvannya skladovykh metodyky vykonannia kontrolovanoi samostiinoi roboty kursantiv viiskovykh vyshchykh navchalnykh zakladiv / P.R. Vyshnevskiy // *Zbirnyk naukovykh prats – №31*. Ch. II. Khmelnytskyi : Vyd-vo Natsionalnoi akademii PSU, 2004. S. 127-130.
5. Cherednychenko O. I. Mizhkulturni aspekty perekladu // *Movni kontseptualni kartyny svitu*. Kyiv: KNU im. T. Shevchenka, 2001. 485 s.
6. Hnatiuk N. H. Onomastychni realii v mizhkulturnomu aspekti perekladu anhlomovnykh tekstiv // *Problemy semantyky slova, rechennia ta tekstu*. Zbirnyk naukovykh prats. 2003 Vyp. 9.
7. Karaban V. I. Pereklad anhliiskoi naukovoї ta tekhnichnoi literatury. Chastyna 2. Leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni trudnoshchi. Vinnytsia: Nova knyha, 2001. 304 s.
8. Kocherhan M. P. Vstup do movoznavstva, pidruch. 2.vyd. K. Akademiia, 2005. 368 s.
9. Mayer R. *Multimedia learning* – Cambridge University Press, 2006. 79 s.
10. Relations with Ukraine. Available from: http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_4_9206
11. International conference materials: COVID-19 Defence Education. Available from: <https://www.nato.int/DEEP>